

rediti zamoremo, v hlevu imamo, bomo lože s steljo in gnojem shajali.

V tem pa, da pri nas večidel ni prave razmere med pridelovanjem žita in med pridelovanjem živinske klaje, tiči ena nar večih napčenost naših kmetij. Le s žitom — mislijo naši kmetje — si zamorejo pomagati. Mi pa vprašamo: zakaj pa ne tudi s živino? Kaj se ona ne prodá tudi lahko? Kakor hitro bomo pa bolj za izrejo živine skerbili, bomo sejali več živinske klaje, si bomo pridobovali po živini več gnojá, in bomo v stanu, njive boljši gnojiti; na bolj pognojenih njivah bomo veliko več pridelali — in dobiček na vse strani je gotov.

Da bi se pač enkrat zdramili iz starih šeg, ktere so takrat dobre bile, ko so bili tudi časi drugačni!
(Konec sledi.)

Domorje sadežev.

Pšenica in rěž ste doma v azijski Tartarii in Sibirii; ječmen je doma v Egiptu; ověs v Abisinii v Afriki; turšica v Meksiki; laško pšeno (rajž) v Etiopii; korun (krompir) v spodnji Ameriki; bob v Indii; kava (kofě) v Arabii; breskve v Perzii; zelje v Holandu; hren v Kini; česen v Azii.

Uršič.

Kaj so naravni — kaj neravni davki?

Na vprašanje iz D. kaj so naravni kaj nenaravni davki? odgovorimo ob kratkim tole: Naravni davki (direkte Steuer) se tisti imenujejo, ktere naravnost tisti odrajuje, ki ima kakošno zemljiše, hišo, fabriko, rokodelstvo ali letne dohodke v gotovim denarju. Nenaravni davki (indirekte Steuer), postavimo vžitni davki, se pa tisti imenujejo, ktere prav za prav ne plača tisti iz svoje lastne mošnje, ki je kakošno vžitno blagó, naj bo za jed ali pijačo, v mesto prodal, ampak tisti, ki je živež od njega kupil, na kteriga se tolikšni veči kúp vdari, kolikor vžitni davek za tisto reč znese; tak davk ne pride tedaj naravnost lastniku, ampak vživavcu plačati; za to se imenuje nenaravni davk ali davk še le iz druge roke.

Národske staríce.

Enajsti list.

Ljubi moj Jože!

Vém, da v mestu veliko novíc zveš; Bog daj, da bi vse vesele bile! Poslušaj torej tudi svojiga hribovskega staričarja. Zadnjič sim Ti od tega pisal, da so Heneti v Azii slavjansko govorili, da so torej Slavjani bili. Danes Ti bom odkazoval, da so tudi v Evropi na Veneškem ob Jadranskim morji slavjansko govorili. Tudi v Venečii in koder so koli bili, najdemo pri njih slavjanske zemljopisne imena. V Venečii so bile njih mesta: Padova, Mantova, (na ova in ovo se konča veliko lastnih imén tudi pri dandanašnjih Slavjanih), Verona (namest Verna ali Verovna), Kremona, kakor je bila v Plemenii Kromna, to je, Kermna, od kermakar pičo pomeni; Bergomum Bregoven; Bregovanam so Greki rekli Orobii, kar tudi take, ki na bregu živé, pomeni, Ravna, to je, Ravna i. t. d. Današnji Veneti ali Venečani so Rimljani in poitalijančeni Slovenci. Njih mesto Venetke imajo li imé od nekdanjih Venetov, in so bile v 5. veku po Kristusovim rojstvu zidane. Reke, ki so od nekdanjih Venetov ime na dobile, so: Medoacus, to je, Medjak, Ticinus, to je, Tečina, i. t. d. Po krajih, kodar so Veneti stanovali, so imeli razne imena, postavim Medjaki ali Medjači od medja ali meja, — Zalazji od staroslovenske besede zalez, ki skriven kraj ali skrivališe pomeni, —

Lebeci, to je, Levei po greško Lai, ki so bili na levi strani Pada, — Tabriski ali Tabrini, ki so po tabrih stanovali, i. t. d. Nekterim goram so rekli Planine, kar so ptujci zmenili v Apenninus in Penninæ; posebno pozneji Taliani radi l za soglasnico opušajo; namest latinskiga „placet“, „flos“ pravijo „piace“, „fiore.“ Veliciga števila slavjanskih imén po deželah starih Vindov ne bom dalje tukaj napeljeval, saj so že sicer več ali menj znane. Preden Ti pišem kaj se je kdaj pri Vindih godilo, Ti mislim pred še od tukajšnjih starih deželá nekoliko pisati. Če se to Tebi morebiti dolgočasno branje zdí, daj liste, ki bodo od tega govorili komu drugimu, ki ga bodo bolj veselili, zvediti zgodovino naših prednikov.

Najpred torej goverim od Ilirije.

Ilirija je obsegla iztočno stran Jadranskiga morja. Appian pravi, da je imela imé po Iliri Polyphemi, ki je bil s svojo družino iz Sikilie (ali Sokolje) se sém preselil, da je bil poglavar ljudstev različnih narodov. Ilirijo so nekdejci jemali v trojnem pomenu; v ožjim, v širjim in v najširjim. Ilirija v prvem ali ožjim pomenu se je imenovala dežela med Neretvo in Drino ali Drilam.

Danes naj bo od razdeljenja Ilirije zadosti; prvič Ti bom pisal od Ilirije v drugim in tretjim pomenu. Perporočim se Ti

Tvoj stari prijatelj Benkov Tone.

Pogled po slovenskim svetu.

Pobratimstvo Serbov.

Pobratimstvo je bilo nekdej pri vsih Slavjanih v navadi, in ta navada se je do današnjiga dné še skorej pri vsih narodih serbskega jezika, pri Serbih Podonavskih knežij, Bosnijakih, Hercegovincih, Černogorcih, deloma tudi pri Dalmatincih, na priliko pri Morlakah, ohranila. Pri nobenim drugim narodu celiga sveta ne zapazimo tega, razun Skitov o starih časih, od kterih nam Lucijan Toksaris pripoveduje, da so imeli nekako enako navado.

Pobratimstvo (od besede „pobratiti se“), je obluba terdniga in nerazvezljiviga prijateljstva dvéh oseb, kakoršnega koli spola, kakoršne koli starosti ali vére, katoljske, staroverske ali turške. To prijateljstvo se više spoštuje in zvestejši derži, kakor vse druge rodbinske zvéze; „pobratim“ ali „posestrina“ sta več obrajtana, kakor lastni brat ali lastna sestra, zakaj ta — pravi kristjansko ljudstvo ondi — sta le po kervi v rodu, „pobratim“ in „posestrina“ pa po duhu trojniga Boga. Pobratimstvo se sklepa večidel že o mladosti od petnajstiga do dvajsetiga leta, naraji okoli Krésa, to je, o godu sv. Janeza Kerstnika, kteriga Serbi Kristusoviga pobratina imenujejo.

Tisti, ki se pobratiti hočejo, se snidejo na večer pred sončnim zahodom pod kakšnim košatim drevjem na vertu, v nekterih krajih pa tudi na pokopališu nad grobam svojih starišev; si spletejo venec iz hrastovih vejic, si v roke sežejo in se klečé skoz omenjeni venec poljubijo, pobratimsko oblubo govoreči.

Drugi dan gresta kristjanska pobratima, se pod pasiho peljaje, z nekolikimi pričami v cerkev, kjer si ponavljata nerazvezljivo oblubo storjeniga pobratimstva. Trikrat vprašata eden drugiga: „Primaš li Boga i svetoga Jovana?“ (spoznaš li Boga in sv. Janeza?). Odgovor je vselej trikrat: „Primam“ (spoznam). Potem se na čelo poljubita rekoč: „Od danas da smo do veka brata.“ (Od danes sva vekoma brata). V nekterih okolicah serbske knežije, posebno okoli Belograda, pobratimstvo že kakošnih 50 lét tudi brez cerkvenih obredov veljá. Serbsko pobratimstvo se le enkrat sklene in veljá za celo življenje. Serbam je po-

bratimstvo tako sveta reč, da so pripravljeni, ako je potreba, eden za drugega vse storiti in še celò kri preliti.

„Pri glavi mojega pobratima“ ali „moje posestrine“ je važniši prisega, kakor „pri glavi mojega otca ali moje majke.“ Razžaljenje posestrine mora pobratim maševati ako je treba tudi s kervjo razžaljivca. Tako nježna in čista je ta zaveza, da po poljubu, s katerim sta pobratim in posestrina v pobratimstvo stopila, se nikdar več ne smeta poljubiti (kušniti) ali scer v kakošno ožji zavezo stopiti. Nar manjši prestop o tem velja za smertni greh, in se hujši kaznuje, kakor kervosramnost. Serbska národna pesem pripoveduje, da je v nekiga Bulgara, ki je svojo posestrino na Kalimejdanu v Belogradu na lice poljubil, iz jasniga trešlo.

Bosnijaški Turki čislajo pobratimstvo ravno tako kakor njih kristjanski rojaki. Čeravno Muhamedani vsačiga kristjana scer zlo sovražijo, se vunder ne branijo, ž njim v pobratimstvo stopiti. Pri tem pobratimstvu so pa njih šege in pobratimska obljuba nekoliko drugačne, kakor pri kristjanih. Hlebček kruha namreč se v dva kosa razlomi, kristjan dobí eniga, Turk pa drugega, potem se s handčaram (majhnim turškim nožem, ki se lahko pod suknjo skrije) v desnico do kervi vprašeta, vjameta kaplje kervi vsak na svoj košček kruha, ju premenjata in pojesta rekoča: „Da si mi po Bogu brat na obadva sveta.“

Če je kdo v sili in nevarnosti, in če srečaje še takó neznaniga človeka svojiga pobratima v Bogu in svetim Jovanu imenuje, ga ta gotovo sile in nevarnosti reši; zakaj dolžnost mu je v enacih okolišinah v pobratimstvo stopiti. Dostikrat sta se že naj hujši sovražnika v naj hujim dvoboju s pobratimstvom sprijaznila. V tacih prilikah velja brez vsih drugih obredov in brez posebne prisega in obljube gola beseda: „pobratim“ — in pobratimstvo je sklenjeno.

Novičar iz slovenskih krajev.

Iz Celja. Nesreča, ktera mesto Celje in njegovo okolico skoraj vsako leto enkrat ali celò dvakrat zadene, je povodinj. Ako le dan in noč dežuje, sicer majhina in pohlevna, Savina silno narase, svoje bregove prestopi, ter se na daleko in široko po celi dolini razlije. Tako se je tudi 5. dan t. m. zgodilo. Celo noč in sledeči dopoldan je dež lil; popoldne je stalo mesto u velikim jezeru! Kakor dalječ je okó seglo, vse je bilo pod vodó; le malo pohištev, drevés, cerkev in višin je vùn molelo, kot otoki iz divjiga valovja. Pa dež še ni nehal; do polnoči je še lilo izpod neba. Drugo jutro je bil teržni dan; pa nobenih prodajavcev ni u mesto prišlo, ker čez vse ceste je voda tekla, ter dovod zavérala. Strašno velika škoda, ktero je ta povodinj naredila, se bo dala še le pozneje na tanjko pregledati in ceniti. Kaj nek je vzrok take ne navadne nesreče? Po mojih mislih: posekanje gojz dov. Gore okoli so skorej že vse gole; nobeni gojz dje deževnih oblakov na-se ne vlečejo, ne na vdol de rečih vodá ne zadržujejo; struga (vodotéčina) Savine in drugih potokov nahaja od leta do leta od z golih višin nanešeniga peska in kamenja plitveji, torej že majhna deževnica jo kmalo napolni, ter čez bregove posili. To je velika nadloga za lepo Savinsko dolino.

Hudodelnik J. Slugič, po domače Sluga imenovan, ki je mesca maja 1850 Kočevskega kramarja v-moril, in je zavoljo tega pri zadnji porotni sodnii u Celju k smerti obsojen bil, je tukaj na legarju umerl. J. Š.

Iz Gorice. *) (L...) Ne le razglasiti, da po prizadevanju našiga milostljiviga nadškofa gospoda

*) Častiti g. dopisnik nam ne bo za zlo vzel, da smo zavolj pomanjkanja prostora mogli okrajšati pričujoči dopis. Vredništvo.

Fr. Lušina imamo v Gorici od leta 1847 postrežbi ubozih bolnikov namenjene nune, katerim se sestre miloserčnosti pravi, temuč ubogim bolnicam po kmetih, ki sosebno o dolgočasnih boleznih nimajo domá ne zdravnikov pomoči ne potrebne postrežbe, to milodarno napravo naznaniti in jih povabiti, da naj se o sili poslužijo te pomoči, je namen tega spisa v naših mnogo branih Novicah. Tukaj boste najdle, uboge bolne kmetice! brez vsiga plačila ljubeznjiv sprejem, snažno posteljo, zdravo jed, skerbno postrežbo, pomoč modriga in pridniga zdravnika, ki vas bo obiskaval vsaki dan, in ravno tako lepo je poskerbljeno vse za dušno tolažbo in duhovno pomoč. Krasno pahišje te milodarne naprave obseže ubožnico in bolnišnico, in se znajde blizo mesta proti jutru na Dunajski cesti pod številko 16. Obojno sobivališje je nunam miloserčnosti izročeno, tode v ubožnico se jemljejo le Goričani, v bolnišnico pa bolne iz celiga Goriškiga okrožja, ako je le prostara dovolj in da imajo od svojiga županijskiga predstojništva spričo ubožnosti in lepiga zadržanja. Postelj za bolne ima bolnišnica dosihmal le 24, — ali nadjati se je, da bo ta miloserčna naprava kakiga blagovitiga domorodca ganila, da bo za njeno razširjenje po mili oporoki ji še bolj na noge pomagal. Bog daj! Za Slovenke so posebno ročne nune izbrane, ki slovenski jezik dobro umejo; dve ste med njimi iz okroga Ljubljanskiga domá. — Radovednim poleg tega še povém, da prvo začetje teh nun, katerih namen je postrežba bolnikov, je od sv. Vincenca Pavljana na Francoskim, ktero je zavolj koristniga početja papež Klemens IX. v letu 1668 poterdil. Po tem so se po vsim svetu zbori miloserčnih sester vstanovljati začeli. Te nune niso v samostanih zaperte — njih samostan je bolnišnica, njih izba najeta stanica, njih molivnica farna cerkev, ulice mesta njih zapera, leporavnost in krotkost njih pregača. Njih noša je enojna, barye črne ali tudi sive; močno je kmečki podobna; njih zavratnica je bela, njih jopič, predpért in obuvalo černo, njih peča je bela, osobito perpeta, skoraj čepovato. One niso na samostansko živobitje, kakor druge nune, za vse žive dni zavezane; zavežejo se le pred škofam ali njegovim namestnikom začasno k pokornosti, čistosti, ubožtvu, in strežbi bolnikom; škof jim podeli takrat kronico s križem; v znamenje bogoljubnosti in poterpežljivosti v mnogih težavah. Svojo obljubo ponavljajo te nune vsako leto na praznik Marie oznanovanja.

Iz Celjovca piše ondašnji časopis, da so v cestnih zadevah sedaj na Koroškim čveteré misli; eni hočejo občno popravo vsih cest, drugi da naj se Ljubelj preverta, tretji želijo brodarstva po Dravi, četerti železnico. Le sama poprava starih cest je vse premalo za sedanji čas; — prevertanje Ljubelja — že stara misel, ktere stroški so na 7 milionov prevdarjeni — bi tudi ne pomagalo veliko; — tedaj bi le brodnarstvo po Dravi (stroški so na 20 milionov gold. prerajtani) — nar bolj pa železnica pomagala ali iz Bruka ali pa iz Marburga v Celjovec, ktera bi na pol manj stroškov prizadjala, kakor brodnarstvo po Dravi, — tedaj kliče večina: železnico, železnico nam napravite, scer zaostanemo v vsim!

Novičar iz Krajskiga.

Iz Ljubljane. Od mnogih strani slišimo, koliko škode so sém ter tje povodnji pretekliga tedna napravile. Ljubljansko močirje je bilo čez in čez jezeru enako; blizo do botaniškiga verta je voda segla. Kjer povodinj ni škodovala, vunder tudi silni dež clò brez škode ni bil, ker je zemljo po njivah preveč zatepel. — Unidan naznanjena osnova nove postave za varstvo poljskih sadežev, ki jo je ministerstvo kmetijskí